

BERTSOETAN

BARANDIARAN

Mutil gaztea ziñan aldian
esnatu ziñan lurrean,
argi ederrak sortzez arturik
Ataun goiko tontorrean;
mendiak eder ager jatzuzan
bizitzaren aurraldean,
oro opaka, bai ta-re deika
buruaren almenean.

Mundu eder bat susmau zenduan
bitxi ederrez josirik,
Euskalerriko bizi guztia
gallur ta zelaiz jantzirik;
Barandiango buru argi bat
dana ametsez beterik,

ekintza luzez katei eder bat
pozik, geroz, osoturik.

Gazte gazterik ura zan poza,
ura gogoia zurea,
jakintza bide eder bateri
emon bear zeuntzan sua;
barruan zeunkan txinparta garra
izarra bezelekua,

lur azpi oro gogo onenaz
argitzeko aiñakua.

Euskalerrria begira zeunkan
alan Europa guztia,
gorputz osoaz gogo argiaz
aztertzen zendun bizia;

millak urteak azur ta tresnaz
argituz giza-bidia,
era orretan sortu zenduan
munduko giza-iztia.

Ta nor zara, zu, Santimamiñe,
euzko lurraren kabia,
gure arbaso agurgarriak
or sorturik izkuntzia;
arrigarriri agertu ziñan
bizirik bizi luzia,
ez zaitez galdu arbaso aren
zoragarritzko ELIA.

PAULIN

ONTZA

Ontza koba ondoko enbor lodiko
arte urtetsu baten adar ganean
egoten zan ixil-ixil, begirari,
sagutzuren bat edo noiz etorriko
eguzki bako gau illun itzalean,
asiera noiz emongo bere lanari.

Ontzaren begi dirdirakoi, bigunak,
eguzki izpirik ezin dabe jasan
ta, orregaitik gabaz dabiltzu eizan
itsurik izten dabelako egunak
ta, alde egin bear gero, berealan
aurkitutzeko estal-leku illunak.

Auzokoaren ollarrak ordea arro,
mirestutako bere ollo aurrean
datorren egunari agur dagitso,
abotsa jazorik arginabarrean

kukurruku zoliz, odeietaraño,
ontza egunaren igesi doanean.

Itzartuz dator egunazko mundua
udabarri zantzoz, alai, berein zozo
eta, bidegarruren abes, txorrotxiva
edatzen zalarik etxeetako kea
bizitz agerpen, erakusbiderako,
goizeko otordutzaren goibidea.

Urteak, joanak dira urte asko
ta, itzuli naizenean lengo ara,
an, ez daurkit arte lodi urtetsuaren
ontzaren aztarnik, iñundik iñora,
ta, amesetea balitz lez, emen nago
gogoan dodazan ikuspegiatar
joandako egun-barruz begiratzen.

MUNIATEGI-TAR SABIN

ITZA

Izatearen giltz "asieran ba zan itza";
bere indarrez munduan da oro egina,
joan ariak lotzeko kate autsezina,
Jainkoaren ale-mandioetako giltza.

Itza bide bastertu dau gizonak joputza,
berak gailentzen egunoroko alegina,
berak asetzen arimaren egarri-mina
oreinak iturrian lez eraso oste latza.

"Onetsia bedi Jaungoikoaren izena"
Jaungoiko da ta berebat. Itza dala bide
sortarazi bait eban mundu au asieran.

Itzarekin, Jainkoaren antzera, gizona
be bardin da bere ideien mamin egile.
Ez egizu ba da zikin du utsaren truke.

ERIOAREN BIZITZA

Euria soilik antzun ta senti ba naizena;
mundu osoa lanbro biurtutakoa
t'ene barne muina goian apar antzekoa
tangadarik tangada betez Zatorkidana.

Soillik niregan bizirik den dana,
euriak urtu daroast ikuspen osoa,
lezean dabilkit uraldien eraso
ta ur-erlojuaren igotze nabarmena.

Mutu-mutu dabilkit joanaren oroitza;
nire gogoaren betea utsaren utsa;
ez darabilt lantzarik, ez ere erredolik.

Ene patua daroat aizeen eskutik
ta bizitza au ain narrugorrian bizirik
ez ete da gero bizitzaren eriotza?

UNAMUNO'renak
EUSKERAZ: BIDAGUREN'ek